

A Bizottság határozatának összefoglalója**(2019. május 16.)****az Európai Unió működéséről szóló szerződés 101. cikke és az EGT-megállapodás 53. cikke szerinti eljárással kapcsolatban****(AT.40135 – Forex – Essex Express)***(az értesítés a C(2019) 3521. számú dokumentummal történt)***(Csak az angol nyelvű szöveg hiteles)****(EGT-vonatkozású szöveg)**

(2020/C 219/07)

A Bizottság 2019. május 16-án határozatot fogadott el az Európai Unió működéséről szóló szerződés 101. cikke és az EGT-megállapodás 53. cikke szerinti eljárásról. Az 1/2003/EK tanácsi rendelet ⁽¹⁾ 30. cikkének rendelkezései alapján a Bizottság ezúton közzéteszi a felek nevét, a határozat lényegét és a kiszabott büntetéseket, figyelembe véve a vállalatok üzleti titkaik védelmére vonatkozó jogos érdekét.

1. BEVEZETÉS

- (1) A határozat címzettjei az EUMSZ 101. cikkét és az EGT-megállapodás 53. cikkét érintő egységes és folytatólagos jogsértésben vettek részt. A jogsértés célja a verseny korlátozása és/vagy torzítása volt a G10 Foreign Exchange (FX vagy Forex) azonnali kereskedés ágazatában ⁽²⁾.
- (2) A G10 FX devizák a következők: USD és CAD, JPY, AUD, NZD, GBP, EUR, CHF, SEK, NOK és DKK (azaz összesen 11 devizanem, amely megfelel a G10 megnevezés alá tartozó devizákra vonatkozó piaci konvenciónak). A Forex kereskedőinek fő ügyfelei az eszközközvetítők, a nyugdíjalapok, a fedezeti alapok, a közjogi szervezetek és más bankok.
- (3) Az FX azonnali kereskedési tevékenység magában foglalja mind i. az árjegyzést: az ügyfél megbízása alapján egy valutaösszeg átváltása annak más pénznemben kifejezett egyenértékére; és ii. a saját számlás kereskedést is: az árjegyzési ügyletekből eredő kitettségek kezelése érdekében egyéb devizakereskedelem végrehajtása.
- (4) Az érintett vállalatok G10 FX azonnali kereskedési helyszínein készen álltak arra, hogy a piaci igényektől függően kereskedjenek a szóban forgó devizák bármelyikével. Míg a részt vevő kereskedők elsősorban maguk feleltek az egyedi pénznemekben vagy párokban történő árjegyzésért, megbízásuk felhatalmazta őket arra, hogy saját vállalatuk nevében kereskedési tevékenységet folytassanak a könyveikben rendelkezésre álló bármely G10 valuta vonatkozásában, amit az érintett időszak alatt különböző mértékben – az saját vállalataik értékének maximalizálása érdekében – meg is tettek.
- (5) A jogsértésben részt vevő kereskedők ügyfélközpontú kereskedési tevékenységét (árjegyzés) jellemző alábbi három megbízás típusa releváns a jogsértés tekintetében:
 - Adott összegű deviza vonatkozásában az aktuális piaci árfolyamon történő azonnali kereskedésre irányuló azonnali ügyfélmegbízások;
 - Az ügyfelek feltételes megbízásai, amelyek akkor indítandók, ha egy adott árszint elérésre kerül, és megnyitja a kereskedők kockázati kitettségét. Csak akkor válhatnak végrehajthatóvá, ha a piac eléri egy bizonyos szintet (például egy stop-loss vagy take-profit megbízás);

⁽¹⁾ HL L 1., 2003.1.4., 1. o.

⁽²⁾ Az ügy nem érinti az azonnali devizapiaci kereskedést, amelyek az adott bank saját elektronikus kereskedési platformjai vagy számítógépes algoritmusai által elkönyvelt vagy az adott bank saját elektronikus kereskedési platformjain vagy azok által végrehajtott azonnali devizügyletek (FX).

- Ügyfélmegbízások egy adott megbízás Forex referencia-árfolyamon vagy egyes valutapárokat érintő „rögzített” árfolyamon történő végrehajtására, ami a jelen ügyben csak a WM/Reuters Closing Spot Rates értékeket (a továbbiakban: rögzített WMR-árfolyamok) és az Európai Központi Bank devizaárfolyamait (a továbbiakban: rögzített EKB-árfolyamok) ⁽³⁾ érintette.
- (6) A határozat címzettjei a következő jogi személyek (a továbbiakban: a címzettek):
- az UBS AG (a továbbiakban: UBS),
 - A Royal Bank of Scotland Group plc és a NatWest Markets Plc, ⁽⁴⁾ (a továbbiakban együttesen: RBS),
 - a Barclays PLC, a Barclays Services Limited, a Barclays Capital Inc és a Barclays Bank Plc (a továbbiakban együttesen: Barclays), valamint
 - a Mitsubishi UFJ Financial Group Inc. és a MUFG Bank, Ltd. (a továbbiakban együttesen: BOTM).
- (7) A határozat alapját a Bizottság aktájában szereplő bizonyítékok és az e határozat címzettjei által benyújtott vitarendezési beadványokban foglalt tényeknek és azok jogi minősítésének világos és egyértelmű elismerése képezik, valamint annak kifejezett és egyértelmű megerősítése, miszerint a kifogásközlés tükrözte a vitarendezési beadványaik tartalmát.

2. ÜGYLEÍRÁS

2.1. Eljárás

- (8) A vizsgálat az UBS 2013. szeptember 27-i mentességi kérelme alapján indult. A Bizottság ezt követően 2013. október 11-én a Barclays-tól, 2013. október 14-én pedig az RBS-től megkapta az első engedékenységi iránti kérelmeket. A Bizottság 2014. július 2-án feltételes mentességben részesítette az UBS-t.
- (9) A Bizottság 2016. október 27-én eljárást indított a felekkel szemben abból a célból, hogy vitarendezési megbeszélést kezdeményezzen velük. 2016. november és 2018. február között a Bizottság a vitarendezési közleménynek megfelelően kétoldalú megbeszéléseket és egyeztetéseket tartott a felek mindegyikével három vitarendezési fordulóban.
- (10) 2018. január 24-én a biztosi testület jóváhagyta a valószínűsíthetően kiszabandó bírságok tartományait. Ezt követően valamennyi fél benyújtotta vitarendezési beadványát, amelyben elismerték a jogsértés miatti felelősségüket (beleértve a szerepüket és a jogsértésben való részvételük időtartamát), és elfogadták a Bizottság által megállapítandó legmagasabb bírság összegét.
- (11) A Bizottság 2018. július 24-én kifogásközlést fogadott el, amelyről minden fél egyértelműen megerősítette, hogy az megfelel az egyezségi beadványaik tartalmának, és ezért továbbra is elkötelezettek a vitarendezési eljárás lefolytatása mellett. A versenykorlátozó magatartásokkal és erőfölénnyel foglalkozó tanácsadó bizottság 2019. május 6-án kedvező véleményt nyilvánított. 2019. május 7-én a meghallgatási tisztviselő közzétette végleges jelentését. A Bizottság 2019. május 16-án elfogadta a határozatot.

2.2. A magatartás leírása

- (12) A határozat az UBS, a Barclays, az RBS és a BOTM között 2009. december 14. és 2012. július 31. között megvalósult „Essex Express” kartellre vonatkozik (mely elnevezés a magatartás bizonyítékát tartalmazó professzionális Bloomberg-csevegőszoba nyomán született). A különböző vállalatok részvételének időtartama változó (lásd a (16) pontot). A kartellt az eredetileg párhuzamosan működő két Bloomberg-csevegőszobában belüli kommunikáció dokumentálja: i. „Essex Express'n Jimmy”, amelyben az UBS, a Barclays és az RBS kereskedői vettek részt, valamint ii. a „Grumpy Semi Old Men” a BOTM, a Barclays és az RBS kereskedőinek részvételével. 2011 januárjában a „Grumpy Semi Old Men” csevegőszoba beolvadt az „Essex Express 'n Jimmy” nevű csevegőszobába, amely 2012 júliusáig folytatta működését. A csevegőszobákban részt vevő személyek a szobán forgó időszak alatt az adott vállalat által alkalmazott kereskedők voltak, és mindegyikük engedéllyel rendelkezett a G10 devizákkal az adott, őket alkalmazó vállalat nevében és megbízásából a megfelelő azonnali kereskedési helyszínen azonnali ügyletekben való kereskedéshez.

⁽³⁾ A rögzített WMR- és EKB-árfolyam a piaci szereplők azonnali deviza-kereskedési tevékenységén alapul az adott WMR vagy az EKB által megállapított időpontokban vagy azok környékén.

⁽⁴⁾ A Royal Bank of Scotland plc 2018. április 30-án NatWest Markets plc-re változtatta nevét.

- (13) A kartell olyan egységes és folytatólagos jogsértést valósított meg, amelyet a kereskedők között a kereskedési tevékenységükre vonatkozó aktuális vagy jövőbeli, üzleti szempontból érzékeny információk – ezekben a magán-, többnyire többoldalú csevegőszobákban zajló, kiterjedt és ismétlődő – cseréje jellemez. Ez az információcsere azzal a hallgatólagos mögöttes megállapodással összhangban történt, amely szerint: i. az ilyen információkat fel lehetett használni a kereskedők javára, valamint azért, hogy azonosítsák a kereskedésük koordinálását lehetővé tevő alkalmakat; ii. az ilyen információkat megosztják a magán-csevegőszobákon belül; iii. a kereskedők nem hozzák a magán-csevegőszobákon kívüli felek tudomására azokat a megosztott információkat, amelyeket a csevegőszobák többi résztvevőitől kaptak; és iv. az ilyen megosztott információkat nem használják fel az azokat megosztó kereskedőkkel szemben (a továbbiakban: a mögöttes megállapodás). Ezen túlmenően a mögöttes megállapodás alapján a kereskedők időnként összehangolták a G10 devizák FX azonnali kereskedésével kapcsolatos kereskedési tevékenységeiket. Az információcsere célja az volt, hogy két alapvető versenyparámétert befolyásoljon az FX azonnali professzionális kereskedésben: az árat és a szakértői kockázatkezelést.
- (14) Ahelyett, hogy önállóan versenyeztek volna e paraméterek terén, a részt vevő kereskedők piaci döntéseiket a versenytársak pozíciójára, szándékaira és korlátaira vonatkozó információkat figyelembe véve hozták meg. A problémás információcsere a következőkre terjedt ki:
- A kereskedők nyílt kockázati pozícióit felfedő információcsere, amely bepillantást engedett egymás lehetséges fedezeti tevékenységébe. Olyan információkat bocsátottak a kereskedők rendelkezésére, amelyek relevánsak lehetnek az ezt követően meghozott kereskedési döntéseikre nézve egy néhány perces, illetve a következő információcsereig tartó időtartamban.
 - A meglévő vagy tervezett, a vételi és eladási ár közötti különbségeket felfedő információcsere, amely felfedte a kereskedők által az egyes valutapárookra és a kereskedési nagyságrendekre megadott árat, és befolyásolhatta a devizakereskedelemtől a fogyasztók által fizetett teljes árat is. A piac akkori volatilitásától függően ez az információ akár néhány órás időtartamra is hasznos maradhatott a többi kereskedő számára.
 - Az aktuális vagy tervezett kereskedési tevékenységeket, valamint az ügyfelek nem teljesített megbízásait felfedő információcserek (a stop megbízások, a fix és azonnali megbízások), amelyek a részt vevő kereskedőket a későbbi döntéseikben segítették, és amelyek lehetővé tették számukra, hogy azonosítsák a kereskedési tevékenységeik koordinálási lehetőségeit.
- (15) Ezenfelül a piaci kereskedők annak érdekében, hogy előnyre tegyenek szert a csevegőszobákban részt nem vevő versenytársakkal szemben, időnként összehangolták a kereskedési pozíciókat a rögzített WMR- vagy EKB-árfolyamok befolyásolása céljából.

2.3. Az egyes szereplők részvétele a magatartásban

- (16) Az UBS, a Barclays, az RBS és a BOTM az alábbi táblázatban megjelölt időszakokban vett részt a fent említett magatartásban:

1. táblázat: a felek részvétele a csevegőszobákban

BANK	ESSEX EXPRESS (*)	GRUMPY SEMI OLD MEN (*)
UBS	2009.12.14.–2012.7.31.	
BARCLAYS	2009.12.14.–2012.7.31.	2010.9.8.–2011.1.12.
	2011.1.6.– 2012.7.31.	
RBS	2010.9.14.–2011.11.8.	2010.9.16.–2011.1.12.
BOTM	2011.1.12.– 2011.9.12.	2010.9.8.–2011.1.12.

(*) Vastagon szedve az egyes bankok esetében az Essex Expressben való részvétel kezdetének és végének dátuma.

2.4. Földrajzi kiterjedés

- (17) A jogsértés földrajzi szempontból legalább az EGT teljes területére kiterjedt.

2.5. Jogorvoslatok

- (18) A Bizottság a határozatban a bírságok megállapításáról szóló 2006. évi bizottsági iránymutatást ⁽⁵⁾ alkalmazza. A határozat bírságot szab ki a Barclays, az RBS és a BOTM (6) pontban felsorolt vállalataira.

2.5.1. A bírság alapösszege

- (19) A Bizottság helyénvalónak tartja, hogy az eladások értékére vonatkozóan közelítő értéket alkalmazzon a bírságok megállapításának kiindulópontjaként, mivel a G10 FX azonnali devizaügyletek nem generálnak olyan eladási értéket, amely közvetlenül visszakövethető a felek könyvelésében.

- (20) A Bizottság az eladások vonatkozó értékeinek közelítő értékét az alábbiak szerint határozza meg:

- Először is, a Bizottság az érintett vállalat által az EGT területén letelepedett partnerekkel kötött G10 azonnali devizapiaci kereskedésben szereplő évesített névleges összegeket veszi alapul. A Bizottság e célból megfelelőbbnek tartja az eladások értékének közelítő értékét közvetlenül a felek által a jogsértésben való részvételük hónapjaiban realizált, utólagosan évesített bevételekre alapítani.
- Másodszor, a Bizottság ezeket az összegeket megszorozza egy megfelelő, az összes fél számára egységes korrekciós tényezővel, amely a G10 azonnali devizaügyleteiben szereplő vételi és eladási ár közötti releváns árfolyam-különbözeteket tükrözi. Ez a tényező két elem összege: az egyik az árjegyzési tevékenységekhez, a másik a saját számlás kereskedéshez kapcsolódik.

- (21) Azon vállalatok esetében, amelyek a 40.135. sz. Forex ügyben (amely nem tartozik e határozat hatálya alá) kiegészítő vitarendezési beadványt nyújtottak be, a Bizottság saját mérlegelési jogkörében eljárva úgy döntött, hogy a potenciálisan aránytalan eredmény elkerülése érdekében az időbeli átfedés mértékét tükröző objektív korrekciós tényezőt alkalmaz. Ez a határozat ezért korrekciós tényezőket alkalmaz az UBS, a Barclays és az RBS által realizált eladásainak visszaigazolt értékére.

2.5.2. Az alapösszeg kiigazításai

2.5.2.1. Súlyosító körülmények

- (22) Az ügyben nem merült fel súlyosító körülmény.

2.5.2.2. Enyhítő körülmények

- (23) Az UBS és a BOTM esetében enyhítő körülmények alkalmazandók a korlátozott részvétel miatt, ami egyenként 5 %-os csökkentést eredményez. A két vállalat a két csevegőszoba összeolvadását megelőző időszakban nem tudott a Grumpy Semi Old Men, illetve az Essex Express 'n Jimmy csevegőszoba létezéséről.

2.5.2.3. A visszatartó hatás érdekében történő növelés

- (24) Annak biztosítása érdekében, hogy a pénzbírságok kellő visszatartó erővel bírjanak, a Bizottság növelheti az olyan vállalatokra kiszabott bírságokat, amelyek a jogsértéssel érintett áruk vagy szolgáltatások értékesítésén kívül jelentős árbevétellel rendelkeznek ⁽⁶⁾.

⁽⁵⁾ HL C 210., 2006.9.1., 2. o.

⁽⁶⁾ A bírságok megállapításáról szóló 2006. évi iránymutatás 30. pontja.

(25) Ebben az esetben helyénvaló elrettentési szorzót alkalmazni a BOTM-re kiszabott pénzbírságokra vonatkozóan.

2.5.2.4. A forgalom 10 %-ára vonatkozó korlátozás alkalmazása

(26) Az 1/2003/EK rendelet 23. cikkének (2) bekezdése értelmében ebben az ügyben egyik bírság összege sem haladja meg a vállalatok e határozat ⁽⁷⁾ időpontját megelőző üzleti évre vonatkozó teljes forgalmának 10 %-át.

2.5.2.5. A 2006. évi engedékenységi közlemény alkalmazása: a bírságok csökkentése

(27) Az UBS mentesül a bírságok alól. A Bizottság emellett 50 %-kal csökkentette a Barclays-ra, 25 %-kal pedig az RBS-re kiszabott bírságot.

2.5.2.6. A vitarendezési közlemény alkalmazása

(28) A vitarendezési közlemény alkalmazásának eredményeként a Bizottság a határozat valamennyi címzettje esetében 10 %-kal csökkentette a bírság összegét, amely hozzáadódik az engedékenységi jutalom összegéhez.

3. KÖVETKEZTETÉS

(29) Az 1/2003/EK rendelet 23. cikkének (2) bekezdése értelmében a Bizottság a következő bírságokat szabta ki:

(30) 2. táblázat: A jogsértés miatt kiszabott bírságok összege

Vállalat	Bírság összege (EUR)
UBS	0
Barclays	94 217 000
RBS	93 715 000
BOTM	69 750 000

⁽⁷⁾ A Bizottság felkérte a bankokat, hogy teljes forgalmukat bruttó és nettó alapon egyaránt adják meg. A pénzbírságok az érintett vállalatok esetében nem haladják meg a teljes forgalom 10 %-át, függetlenül a felhasznált teljes forgalomtól (bruttó vagy nettó).